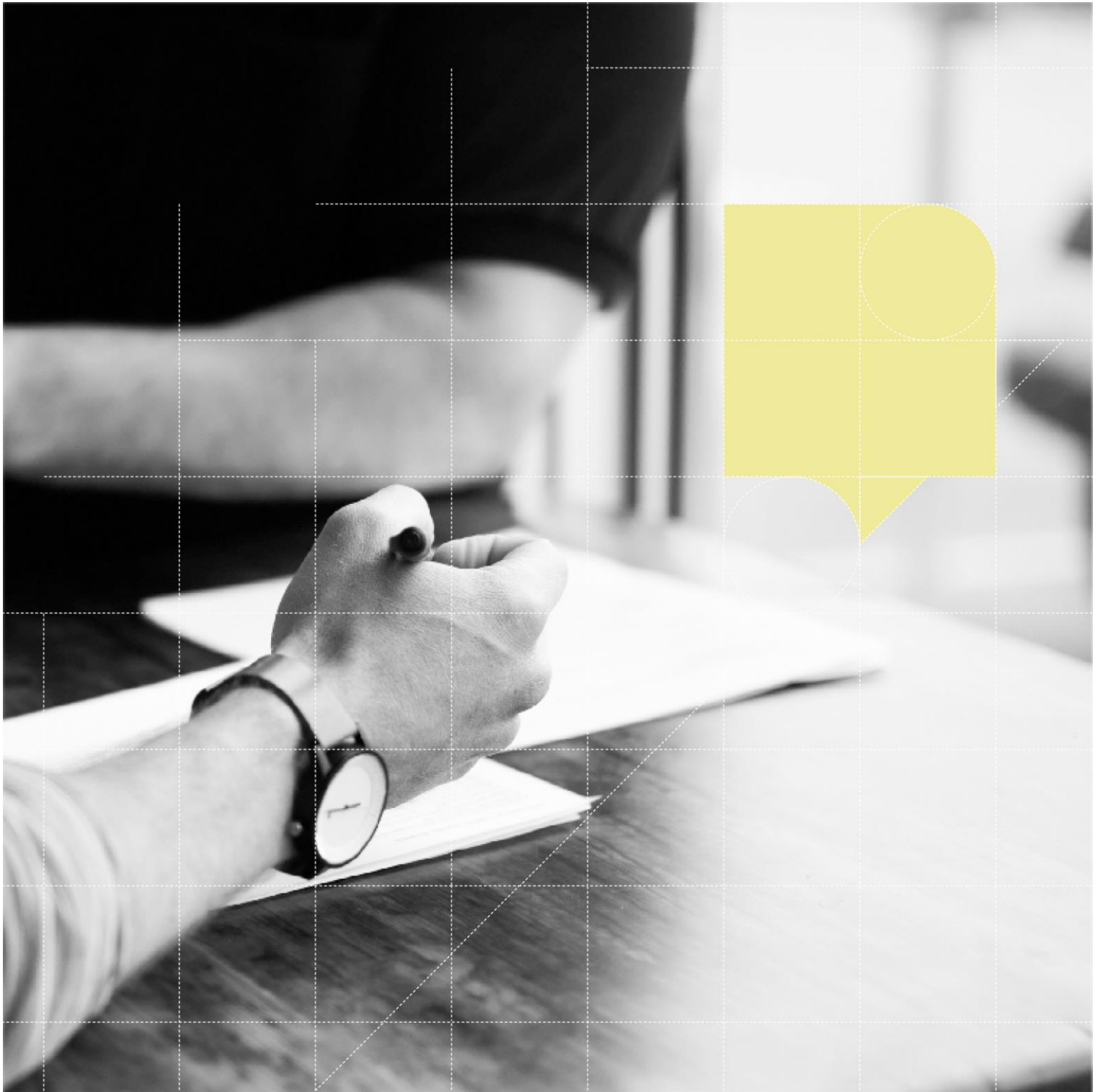

Regelrådets uttalelse

Om: **NOU: 2022: 3 På trygg grunn**
Bedre håndtering av kvikkleirerisiko
Ansvarlig: **Olje- og energidepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Olje- og energidepartementet

Deres ref.:	Vår ref.:	Våre saksbehandlere:	Dato:
22/756	22/00083	Jørgen Falkheim, Dag Aarnes	24.06.2022

Uttalelse

Om: **NOU: 2022: 3 På trygg grunn, Bedre håndtering av kvikkleirerisiko**
Konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Olje- og energidepartementet har sendt *NOU 2022: 3 På trygg grunn, Bedre håndtering av kvikkleirerisiko* på høring. Regelrådet vurderer at utredningen fremstår som grundig, men at den er noe ustrukturert og mangler tydelige sammendragskapitler og konklusjoner med tilrådninger. Det gjør den vanskelig å lese, noe som er beklagelig med en NOU med denne type tema.

Flere alvorlige kvikkleireskred de siste årene har krevd flere menneskeliv og har gjort skader for flere milliarder kroner. Det fremstår derfor fornuftig at man nå gjennomgår hvordan vi på best mulig vis kan unngå lignende katastrofer i fremtiden. I denne vurderingen er det viktig å gjennomgå både tekniske og økonomiske forhold og foreslå gode ordninger for å fordele ansvar mellom offentlige myndigheter og privat sektor, herunder særlig mindre bedrifter som også er grunneiere. Regelrådet har derfor valgt å uttale seg om utredningen.

Regelrådet mener høringen har gode drøftinger av de tekniske og mer overordnede samfunnsøkonomiske vurderinger. Høringen trekker tydelig frem de aktuelle problemene og oppstiller klare mål, og vurderer og velger ut aktuelle tiltak på en god måte.

Samtidig oppleves høringen mangelfull når det kommer til beskrivelsen av praktiske og administrative forhold, herunder berørt næringsliv. Det fremstår uklart hvilke kostnader grunneiere i fremtiden vil kunne få som følge av en økning i kartleggings- og sikringstiltak. Spørsmål knyttet til hvordan ansvar skal plasseres i fremtiden uten at enkelte bedrifter/grunneiere blir sittende igjen med en uforholdsmessig stor kostnad burde vært nærmere utredet. Det samme gjelder ordningen med naturskadeforsikring i kombinasjon med ordinær forsikring og hvordan man kan innrette den så den gir bedre insentiver til sikring mot kvikkleireskred i fremtiden.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen
Sandra Riise
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Gjerdrumutvalget har på oppdrag fra Olje- og energidepartementet sendt NOU: 2022:3 «På trygg grunn, bedre håndtering av kvikkleirerisiko» på høring. Utvalget fikk i februar 2021 oppdraget med å analysere leirskredet på Gjerdrum, for så å vurdere tiltak for å styrke forebyggingen av slike skredulykker i hele landet. Denne høringen omhandler sistnevnte del som inneholder vurderinger og anbefalinger om tiltak og endringer som kan bidra til å forebygge ødeleggende kvikkleireskred.

Utvalget mener Norge bør ha en nullvisjon der ingen liv går tapt grunnet kvikkleireskred. For å oppnå denne målsetningen foreslår utvalget blant annet nye krav til både grunneiere, kommunene og staten. Utvalget konkluderer blant annet med at de statlige bevilgningene til kartlegging av risikoområder og sikring av områder bør økes kraftig. Samtidig foreslår de å lovfeste grunneieres sikringsplikt samt å gi kommunene muligheten til å pålegge grunneiere å sikre sin eiendom i særlige tilfeller.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Store arealer i Norge befinner seg i områder med potensial for marin leire og dermed også en risiko for kvikkleireskred. Skredene kan gjøre stor skade på eiendom og infrastruktur, og kan potensielt koste grunneiere store summer om ulykken først er ute. Regelrådet anser det som viktig at næringslivet blir ivaretatt når det nå utformes nye regler knyttet til sikring av eiendom, og ikke påføres uforholdsmessig store byrder gjennom regelendringene. Selv om forslagene er ment å bedre sikkerheten for de involverte, er det viktig at man kommer frem til de beste løsningene der kostnadene fordeles på en rimelig måte.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Regelrådet mener utredningen gir en grundig beskrivelse av problemene knyttet til kvikkleireskred i Norge og oppsetter et klart mål med forslagene. De utreder godt både om den historiske

utviklingen og hvilke utfordringer vi står overfor i dag, samt hvilke utfordringer en ser for seg i fremtiden.

Vi mener at problemet og formålet kommer tydelig frem og er tilstrekkelig utredet.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Regelrådet mener høringen inneholder en grundig gjennomgang av hvordan man kan oppnå de målene som er satt. Forslag knyttet til både økonomiske, veiledningsmessige, organisatoriske og lovtekniske virkemidler er vurdert. Det er også vurdert hvilke tiltak som må til for å heve kompetansen som trengs for å kunne gjennomføre de forslagene som utredes.

Videre er utredningen gjennomgående god på å oppstille underalternativer til de forskjellige tiltakene. Utvalget er også grundige når de sammenlikner de forskjellige alternativene med nullalternativet.

Regelrådet ønsker også å berømme høringen for at de på enkelte områder gjennomfører en nabosjekk for å undersøke hvordan sammenliknbare land har valgt å håndtere liknende problemstillinger.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Regelrådet mener høringen har mangler når det kommer til den generelle beskrivelsen av berørt næringsliv. Vi har forståelse for at høringen omhandler store og til dels uanalyserte arealer, som det kan være vanskelig å si noe mer konkret om. Likevel mener vi det ville styrket høringen om man i større grad prøvde å gi et bilde av næringslivet som kan bli påvirket av forslagene. Her kunne man for eksempel trukket inn om det er større, kjente næringsområder som ligger i soner en vet, eller mistenker, at det er en forhøyet risiko for kvikkleireskred. Høringen greier generelt godt ut generell bebyggelse og befolkningstall i risikoområder, men mangler et nærmere fokus på bedrifter og økonomisk virksomhet. Jordbruket, som er en viktig næring i kvikkleireområder er imidlertid noe nærmere vurdert.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Regelrådet mener høringen greier godt ut om de positive virkningene som følger med forslagene, men høringen kunne vært styrket med en bedre gjennomgang av hvilke kostnader næringslivet vil kunne bli påført grunnet flere igangsatte grunnanalyser og sikringstiltak. Vi har forståelse for at økt sikkerhet er en verdi i seg selv, men mener samtidig at høringen hadde blitt styrket med et mer konkret overslag av de forhøyede kostnadene som næringslivet vil kunne få når de nå i større grad vil bli pålagt å gjennomføre sikringstiltak.

Det fremstår også uklart for Regelrådet hvordan ansvar skal plasseres i fremtiden uten at enkelte bedrifter/grunneiere blir sittende igjen med en uforholdsmessig stor kostnad.

Regelrådet vil berømme utvalget for prøve å sette tall på den totale kostnaden samfunnet vil ha for å sikre risikoområder, men savner et anslag over hvor stor del av disse utgiftene som er rimelig å legge på grunneierne.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Utvalget drøfter flere forutsetninger for en vellykket gjennomføring. Både informasjonstiltak, veiledningstiltak og kompetanseheving blir vurdert som viktig for at forslagene skal ha god effekt. Høringen har også en god vurdering av hvilke tiltak som gir mest samfunnsøkonomisk nytte, og påpeker viktigheten av å bruke ressursene som stilles til rådighet på de riktige prosjektene.

Regelrådet kan ikke se at det er foreslått en evaluering av effekten av de nye tiltakene. Vi vil oppfordre til at det gjøres vurderinger av om regelverket virker etter hensikten eller om det har oppstått utilsiktede konsekvenser over tid.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestep praksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Regelrådet kan ikke se at hensynet til små virksomheter er spesielt vurdert i høringen.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Utvalget skal ha skryt for å ha involvert ulike aktører tidlig i prosessen med høringen. Gjennom brev, fagseminarer og møter har de mottatt mange innspill som de aktivt trekker frem og tar stilling til i utredningen.

4.3 Forenkling for næringslivet

Utvalget har identifisert flere punkter hvor de opplever at relevant regelverk knyttet til høringen er uforholdsmessig komplisert og uoversiktlig. De kommer med flere forslag ment å rydde opp i regelverket og gjøre det mer tilgjengelig og forståelig for berørte aktører.

4.4 Andre kommentarer til utredningen og gjennomføringen av høringen

Leservennlighet: Gjerdrumutvalget har levert et grundig høringsnotat som går i dybden på svært mange av aspektene ved kvikkleireskred. Utredningen er svært omfattende og kan til tider være vanskelig å henge med på som leser. Høringen kunne med fordel blitt styrket av flere oppsummerende delkapitler. På denne måten hadde det vært lettere for utenforstående å tilegne seg hovedlinjene i høringen.

Naturskadeforsikringsordningen: Regelrådet har merket seg at klimatilpasningsutvalget, Overvannsutvalget og Klimarisikoutvalget alle påpeker at dagens innretning av

naturskadeforsikringsordningen ikke gir intensiver til forebygging av naturskade. En omlegging til en risikobasert premie ville sannsynligvis gi større intensiver til å sikre egen eiendom. Utvalget legger til grunn at disse spørsmålene er utenfor mandatet de har fått. Regelrådet mener utvalget som et minimum burde ha gjengitt drøftingene av spørsmålet i de andre utredningene siden spørsmålet om forsikring må sies å være helt sentralt på dette området.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Ettersom høringen har mangler når det kommer til beskrivelsen av berørt næringsliv og potensielle fremtidige utgifter for næringslivet, kan ikke Regelrådet med sikkerhet slå fast om forslagene er utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.